

Προφορική ανακοίνωση

Η σχέση μεταξύ μειωμένου αυτοελέγχου και νεανικής παραβατικότητας

Κατερίνα Μανιαδάκη και Ευθύμιος Κάκουρος

Θεματική ενότητα: Αποκλίσεις στην ανάπτυξη

Ο αυτοέλεγχος είναι μια γνωστική δεξιότητα η οποία επιτρέπει στο άτομο την αναστολή των αυθόρμητων ακατάλληλων αντιδράσεων του πριν αυτές εκδηλωθούν, την αντίστασή του στους πειρασμούς και την ανοχή της ματαίωσης της ικανοποίησης των βραχυπρόθεσμων επιθυμιών του χάριν της επίτευξης ενός μακροπρόθεσμου στόχου. Έχει διαπιστωθεί ότι ο αυτοέλεγχος σχετίζεται τόσο με την ψυχική υγεία όσο και με τις μαθησιακές επιδόσεις, τις διαπροσωπικές σχέσεις και τη γενικότερη ποιότητα ζωής του ατόμου. Η σχέση ανάμεσα στο επίπεδο αυτοελέγχου και την παραβατική συμπεριφορά έχει διερευνηθεί εκτενώς στην περίπτωση ατόμων με αναπτυξιακές διαταραχές, ενώ την κλασική «γενική θεωρία του εγκλήματος» των Gottfredson and Hirschi (1990), επιχειρήθηκε για πρώτη φορά η σύνδεση ανάμεσα στο χαμηλό επίπεδο αυτοελέγχου και την εκδήλωση παραβατικής συμπεριφοράς στο γενικό πληθυσμό. Η παρούσα έρευνα έχει ως στόχο τη διερεύνηση της σχέσης ανάμεσα στο χαμηλό επίπεδο αυτοελέγχου και την εκδήλωση παραβατικής συμπεριφοράς σε ένα δείγμα 106 εφήβων ηλικίας 15-17 ετών, οι οποίοι φοιτούσαν στην Α΄ και Β΄ τάξη του Γενικού Λυκείου σε σχολεία της Αττικής. Για τους σκοπούς της έρευνας, οι μαθητές συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο κατασκευής των ερευνητών για τη διερεύνηση της εκδήλωσης παραβατικών μορφών συμπεριφοράς και την Κλίμακα Παρορμητικότητας του Barratt (BIS-11), προσαρμοσμένη στα ελληνικά από τους Κονταξάκη, Χαβάκη-Κονταξάκη και Πάπλο, για την αξιολόγηση του επιπέδου αυτοελέγχου. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, το 15,1% του δείγματος παρουσίαζε Διαταραχή Ελέγχου των Παρορμήσεων και το 13,2% πιθανή παθολογική παρορμητικότητα. Επίσης, διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική αρνητική συνάφεια ανάμεσα στο επίπεδο αυτοελέγχου και την εκδήλωση παραβατικών μορφών συμπεριφοράς, όπως τη χρήση απαγορευμένων ουσιών, την εμπλοκή σε καβγάδες, την πραγματοποίηση μικροκλοπών, κ.ά. Τα αποτελέσματα αυτά συζητούνται στα πλαίσια της πρόληψης της παραβατικής και αντικοινωνικής συμπεριφοράς των

ανηλίκων αφενός μέσα από διαδικασίες διαπαιδαγώγησης και κοινωνικοποίησης που προάγουν την ανάπτυξη του αυτοελέγχου και αφετέρου μέσα από την έγκαιρη διάγνωση και αντιμετώπιση διαταραχών που σχετίζονται με μειωμένο αυτοέλεγχο, όπως η ΔΕΠ-Υ.